

Světlem šumavské přírody

Velikost: 15–26 cm
Hmotnost: 30–160 g

Lasice kolčava

Mustela nivalis
Mauswiesel / Least Weasel

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 30–150 cm
Doba květu: VII–IX
Ohrožený druh

Oměj šalamounek

Aconitum plicatum
Klaffender Eisenhut / Garden Monkshood

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: samec: 21–32 cm
samice: 26–38 cm

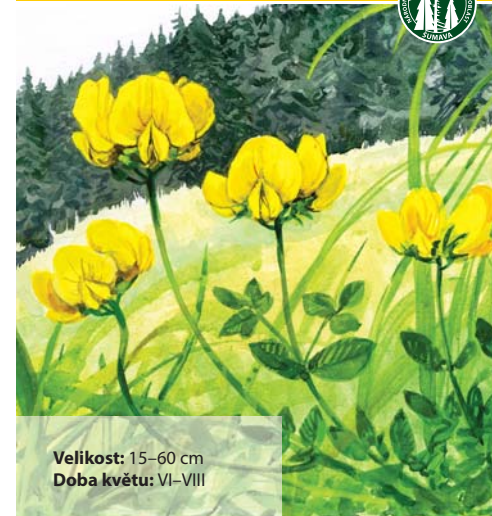
Slepýš křehký

Anguis fragilis
Blindschleiche / Slow Worm

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 15–60 cm
Doba květu: VI–VIII

Štírovník růžkatý

Lotus corniculatus
Gewöhnlicher Hornléuz / Common Bird's-foot-trefoil

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 30–120 cm
Doba květu: VII–VIII
Ohrožený druh

Kamzičnick rakouský

Doronicum austriacum
Österreichische Gemswurz / Austrian Leopard's-bane

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 15–45 cm
Doba květu: VI–VII

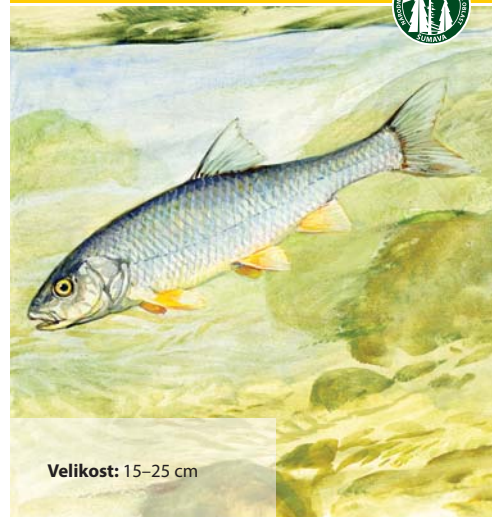
Zábělník bahenní

Potentilla palustris
Sumpf-Blutauge / Purple Marshflocks

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 15–25 cm

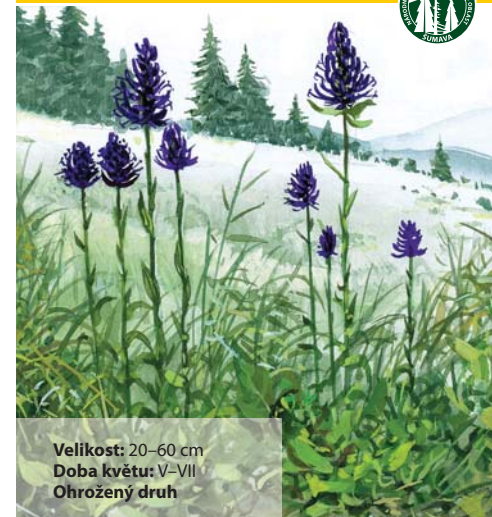
Jelec proudník

Leuciscus leuciscus
Hasel / Common Dace

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 20–60 cm
Doba květu: V–VII
Ohrožený druh

Zvonečnick černý

Prityeuma nigrum
Schwarze Teufelskralle / Black Rampion

NP a CHR Šumava
Střediska environmentální výchovy

Název: Štírovník růžkatý

Třída: vyšší dvouděložné

Řád: bobotvaré

Čeled: bobovité

Biotop: Roste na sušších loukách, pastvinách, mezích, ale také ve světlých lesích. Není náročný na vlhkost ani kvalitu půd, vyhýbá se pouze silně zasoleným půdám.

Popis: Vytrvalá bylina se silným až 1 m dlouhým křovím kořenem a poléhavou hranatou lodyhou. Listy jsou složeny z pěti lístků, sytě zelené barvy, dolní pár lístků je přisedlý ke stonku. Palisty u dospělých rostlin chybí. Květy jsou žluté až oranžové, nahloučené po 3–7. Plodem je lusk hnědé až šedé barvy o velikosti 2–4 cm, který obsahuje 8–20 hnědošedých semen. Je významnou medonosnou rostlinou. Živí se jím housenky vřetenušky obecné a vřetenušky pětitečné.

Rozšíření: Jeho areálem je Evropa a západ Asie. V Evropě se vyskytuje i v lokalitách přesahujících 3000 m n. m. V ČR se jedná o běžný druh od nížin do hor.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Zvonečník černý

Třída: vyšší dvouděložné

Řád: hvězdnicotvaré

Čeled: zvonkovité

Biotop: Roste na sušších i vlhčích loukách.

Popis: Vytrvalá bylina. Lodyha je lysá, přímá a v horní polovině bezlistá. Přízemní listy jsou řapíkaté se srdčitou a nepravidelně vroubkovanou čepelí. Lodyžní lístky jsou kopinaté, směrem vzhůru ke květenství se zužují. Černo fialové květenství tvoří vejcovitý klas a po odkvětu se prodlužuje. Tam, kde roste společně se zvonečníkem klasnatým, který kvete bíle, dochází k jejich křížení. Znaky kříženců jsou přechodné mezi oběma rodiči a květou bleděmodře. Plodem je kulovitá či kuželovitá tobolka, semena jsou malá a uvolňují se dvěma až třemi otvory ve střední části tobolky.

Rozšíření: Je endemitem českoněmeckého masívu a na Šumavě se vyskytuje hojně.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Slepýš křehký

Třída: plazi

Řád: šupinatí

Čeled: slepýšovité

Délka života: 20–25 let

Chování: Slepýš je denní až soumravný druh. Vyhovuje mu vlhké a zastíněné prostředí na okrajích lesů, luk, polí, na pasekách i sutích. Od října do listopadu upadá do zimního spánku, ze kterého se probouzí na přelomu března až dubna. Tráví jej nejčastěji v norách hlodavců. Zajímavostí je, že slepýšům neublíží při zimním spánku ani zamrznutí. V nebezpečí vylučuje páchnoucí tekutinu. Při útoku predátora se mu pro odvedení pozornosti ulamuje ocas, který potom během několika týdnů doroste.

Rozmnožování: Je to vejcoživorodý druh. K páření dochází v dubnu až květnu. V srpnu až září se rodí 5–25 mláďat. Čerstvě narozená mláďata měří od 4,4 do 7 cm.

Potrava: Slimáci, žížaly, různí členovci a vývojová stádia hmyzu.

Popis: Je to ještěř s hadovitě protáhlým tělem bez končetin. Hlava je mírně zploštělá a protáhle kuželovitá, ušní otvor nepatrný. Zbarvení velmi variabilní od odstínů hnědé přes šedou až po kovově stříbřitou. Může mít na hřbetě jeden až tři černé proužky, které ale u některých jedinců zcela chybí.

Rozšíření: V ČR se vyskytuje od nížin do hor i nad 1 000 m n. m.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Jelec proudník

Třída: ryby

Řád: máloostní

Čeled: kaprovití

Délka života: 10 let

Popis: Jedná se o rybu společenskou. Roste velmi pomalu. Tělo je vřetenovité, po stranách málo zploštělé. Hřbet je zbarven tmavě modře až tmavě šedě, boky stříbřité a břicho bíle. Prsní, břišní a řitní ploutev má bledě žlutou barvu. Řitní ploutev je vykrojená. Kolem malých úst nemá žádné vousky. V našich vodách se vyskytují další dva druhy jelců, jelec tloušť, který má charakteristické červené ploutve, a jelec jesen.

Rozmnožování: Pohlavně dospívá ve třetím roce života. Tření probíhá od března do května a samci mají v tomto období třecí vyřážku. Samice kladou jikry na písčité a šterkové dno v mělkých úsecích řek.

Potrava: Hlavní složku potravy tvoří larvy vodního hmyzu a drobní bezobratlí živočichové vod, dále se živí náletovým hmyzem.

Výskyt: Žije v čistých vodách parmových a lipanových pásem našich řek.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Oměj šalamounek

Třída: vyšší dvouděložné

Řád: pryskyřníkotvaré

Čeled: pryskyřníkovité

Biotop: Roste podél vodních toků, na světlinách a prameništích a na podmáčených loukách.

Popis: Vytrvalá, až 1,5 m vysoká bylina s přímou, lysou a nevětvenou lodyhou. Má kožovité dlanitosečné listy s úzkými úkrojky. Modrofialové květy (2–3 cm dlouhé) jsou uspořádány do úzkého koncového hroznu, který je přímý nebo jen málo větvený. Přílba (horní korunní plátek u květu) je polokulovitá. Nitky tyčinek jsou hustě odstále chlupaté. Plodem jsou 2–3 lysé měchyřky. Rostlina je prudce jedovatá, nejedovatější v Evropě, protože obsahuje velké množství alkaloidů.

Rozšíření: Je endemitem českého masívu. Na Šumavě je rozšířen roztroušeně v horském a subalpínském stupni. V ČR se dále vyskytuje v Hrubém Jeseníku, Žďárských vrších a v Krušných horách.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Zábělník bahenní

Třída: vyšší dvouděložné

Řád: růžotvaré

Čeled: růžovité

Biotop: Vlhká až zamokřená místa, především močály, břehy rybníků, rašeliníště a slatinné louky.

Popis: Vytrvalá rostlina s dlouhým, dřevnatým, plazivým oddenkem. Lodyha je zbarvena leskle hnědě až černě, v dolní části je poléhavá a výběžkatá. Velké pětičetné listy jsou zpeřené, dlouze řapíkaté. Lístky má podlouhlé, kopinaté, z rubu sivé, po obvodu zubaté. Korunní lístky mají nachové zbarvení. Neopadavé květy jsou tmavě purpurové, mají 1,5–2,5 cm v průměru. Plodem je hustě pyřitá nažka, která se šíří vodním proudem. Rostlina obsahuje velké množství tříslovin a nachází se v ní antibioticky účinné látky. Rostlina byla dříve uváděna pod názvem mochna bahenní.

Rozšíření: Její areál je velmi rozsáhlý. Rozšířena je v Evropě, Severní Americe, Asii a okrajově dokonce i v Arktidě. V ČR roste především od středních do horských poloh. Na Šumavě roste roztroušeně až hojně.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Lasice kolčava

Třída: savci

Řád: šelmy

Čeled: lasicovití

Délka života: 1–3 roky, v zajetí 7–10 let

Chování: Aktivní je více přes den než v noci. Loví skrytě, kořist usmrcuje prokousnutím zátylku.

Mláďata: Podle množství potravy má 1–2 vrhy ročně. Po 33–37 dnech březosti se rodí 3–7 holých a slepých mláďat, která se po 3 měsících zcela osamostatní.

Hnízdo: Nehrabe si vlastní noru, využívá chodby hlodavců a krteků, úkryty si vyhledává i ve šterbinách skal, v dutinách pařezů i stromů, v hromadách dříví.

Potrava: Z více než 80 % drobní hlodavci (hraboši, myšice, myši), zbytek tvoří drobní ptáci, ptáčata, vajíčka, žáby, hmyz.

Popis: Hlava, hřbet a boky hnědé až rezavě hnědé, spoděk těla téměř bílý. Ocas je hnědý bez černé špičky (na rozdíl od hranostaje).

Výskyt: Je to naše nejhojnější šelma, setkáme se s ní běžně od nížin do hor. Vyskytuje se v hospodářsky obdělávaném krajině a v okolí lidských obydlí, v souvislých lesních porostech není běžná.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Kamzičník rakouský

Třída: vyšší dvouděložné

Řád: hvězdnicotvaré

Čeled: hvězdnicovité

Biotop: Roste ve světlých lesích a v okolí vodních toků. Vyhledává vlhké, živinami bohaté půdy.

Popis: Vytrvalá, statná bylina se silným oddenkem. Lodyha je hranatá, přímá, chudě větvená a olistěná. Přízemní listy jsou srdčité, tupě pilovité a za květu odumřelé. Dolní lodyžní listy má krátce řapíkaté a přisedlé, horní listy objímavé. Květenství jsou jasně žlutá, chocholičnatá. Plodem je nažka olivově hnědé barvy, která je u trubkovitých květů chmýrnatá a u jazykovitých květů bezchmýrná. Květy jsou opylovány hmyzem.

Rozšíření: Významný alpský migrant. Na české, bavorské i rakouské straně Šumavy se vyskytuje především v horském stupni, v nižších polohách je vzácný.

Ilustrace: Pavel Procházka